



Rania
ΜΠΟΥΜΠΟΥΡΗ

Όταν γράφω για τα παιδιά, έρχομαι πάλι σε επαφή με το παιδί που ήμουν κάποτε...

Η **Ράνια Μπουμπουρή** είναι συγγραφέας παιδικής λογοτεχνίας. Γεννήθηκε το 1974 στο Καρπενήσι, όπου πέρασε ξέγνοιαστα παιδικά χρόνια με πολλά γέλια και πολλούς καβγάδες με τις τέσσερις αδελφές της. Στις πανελληνίες εξετάσεις πέρασε πρώτη στο Τμήμα Δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε. του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπου αρίστευσε στα μαθήματα λόγου και φιλοσοφίας με καθηγητές τους Δ.Ν. Μαρωνίτη και Γ. Βώκο αντίστοιχα. Είναι μέλος του ελληνικού τμήματος της IBBY (International Board on Books for Young People) και της SCBWI (Society of Children's Book Writers and Illustrators). Ζει με την οικογένειά της στην Αθήνα κι εργάζεται ως επιμελήτρια εκδόσεων και μεταφράστρια.

- Οι παιδικές ιστορίες ήταν ανέκαθεν ο πρώτος σύντροφος των παιδιών. που τα οδηγούσε στον κόσμο των μεγάλων. Μιλώστε μας σαν συγγραφέας για το χτες, το σήμερα και το αύριο των παιδικών ιστοριών.

Οι ιστορίες, οι μύθοι και τα παραμύθια ήταν πράγματι καθημερινές σύντροφες των παιδιών από αιχμηροτέρων χρόνων, κι αυτό διότι καταφέρνουν να συνδυάζουν με τρόπο άψογο τη διαπαιδαγώγηση με την τέρψη. Υπήρχαν, υπάρχουν και θα υπάρχουν αφού ικανοποιούν αυτή τη βαθιά ανθρώπινη ανάγκη, τη δίψα για γνώση και για παρατηρήσει μέσω από εμπειρίες άλλων διατυπωμένες με τρόπο συναρπαστικό. Σηματοδοτούνται, βέβαια, αλλαγές με το πέρασμα των χρόνων: η αφήγηση έδωσε τη σκυτάλη στην τυπογραφία παραμένοντας όμως και η ίδια στο προσκήνιο, η τυπογραφία παρακωλύει τώρα ένα κομμάτι της στο ηλεκτρονικό βιβλίο. Όσο κι αν είναι το μέσο, όπως κι αν είναι η μορφή τους, ο λόγος ύπαρξης των ιστοριών αυτών είναι βαθιά ριζωμένος στην ανθρώπινη ψυχή και στην κοινωνική αναγκαιότητα.

- Που οφείλεται τα γεγονότα ότι κάποιες ιστορίες έχουν διαχρονική διαδρομή και γίνονται τόσο οικείες στα παιδιά που και ακόμη και σήμερα ταυτίζονται με κάποιους ήρωες.

Υπάρχει μία μαγική συνταγή, καλά κρυμμένη στα βάθη ενός θεοσκότεινου μα ολόμαυρου σπηλιού: όπως τη βρει, δημιουργεί μία τέτοια ιστορία διαχρονική και διαρκειακά αγαπημένη. Είναι ο ήρωας / η ηρωίδα με την καλή καρδιά, είναι τα άλλα πρόσωπα που τον/την γοητεύουν με το δικό τους χαρακτηριστικό, είναι η περιπέτεια εξπραγματική με τον καθημερινό και καθημερινή με τον εξπραγματικό, είναι το θέμα που ενδιαφέρει σε κάθε τόπο

και χρόνο, είναι οι αξίες που προβάλλονται και γεννούν θαυμασμό – δά' αυτό μαζί στις καλύτερες εκδόσεις... και ιδού η μαγική συνταγή!

- Το γεγονός ότι στα περισσότερα παραμύθια υπάρχει ο καλός που λειτουργεί σαν ο από μηχανής θεός και θα έβρισκε τη λύση ενάντια στο κακό ήταν και είναι θετικός πόλος έλξης για τα παιδιά;

Πιστεύω ότι ναι, ο από μηχανής θεός όπως παρουσιάζεται στα παραμύθια είναι θετικός πρόσωπο, το πρόσωπο που επιμερίζεται για να βοηθήσει χωρίς να έχει προσωπικό όφελος, ένα πρόσωπο γνωστό που επιμερίζεται από αγάπη, άγνωστο που επιμερίζεται από αλληλεγγύη, ή όποιος άλλος συνδυασμός. Η κοινή στις Σλαβονόμοιες, ο ευλοκός στο παραμύθι της Κοκκινοσκουφίτσας, η νεφέλα στον Πινόκιο... έχουν πράγματι σαν από μηχανής θεός και δίνουν τη λύση. Κρίνοντας με βάση από τις δικές μου γλυκές αναμνήσεις αυτών των παραμυθιών, ναι, ταυτίζομαι πάντα με τον ρόλο αυτού που βοηθάει.

- Η συγγραφή ενός παιδικού βιβλίου είναι πιο δύσκολη απ' ό,τι μπορεί να υποθέσει κάποιος; Και πάντα σε σύγκριση με ένα μυηστήριο;

Η μικρή έκταση του παιδικού βιβλίου μπορεί πράγματι να ξεγελάσει και να πιστέψει κανείς ότι δεν είναι και τίποτα δύσκολο να γράφεις για παιδιά. Μία δοκιμή θα σας πείσει! (γέλια) Λοιπόν, είναι δύσκολο από την έννοια ότι δεν αρκεί μία καλή ιδέα, πρέπει και η ανάπτυξη της να είναι δυνατή. Λέει προς λέξη – αν δε σου βγαίνει κάτι, δε σε παίρνει να το κοιταζόμαστε όπως ενδιαφερόμενος μπορείς να κλέβεις σ' ένα οικανότερο έργο. Η οικονομία του λόγου είναι όρος απαραίτητος για να μη βαρεθεί ο ▶



μικρός ανανήλωσις και χάσει το ενδιαφέρον του. Ο αναγνώστης ενός μυθιστορήματος όπως δώσει μια δεύτερη ή και τρίτη ευκαιρία στο έργο, προστηρώντας τα σημεία όπου ενδοκρινόμενος αυτό να κάνει καλά, το παιδί όμως απλώς θα το απορρίψει. Κι εδώ η ευθύνη ενός συγγραφέα παιδικής λογοτεχνίας για το έργο που θα γράψει, ενός εκδότη για το έργο που θα εκδώσει και ενός γονιού για το βιβλίο που θα επιλέξει για το παιδί του, είναι μεγάλη. Η παιδική ηλικία είναι προσηφία για την ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας, αρκεί να επισημκεί το ευκαιρικό πνεύμα: καλό βιβλίο – σφαιρμένως αναγνώστης. Ένα μυθιστόρημα, από την άλλη, αποκαλεί ούλοιο πολλών μικροτέρων ιστοριών, και άρα απαιτεί πολύ περισσότερο κόπο και χρόνο.

- Το σημερινό παιδικό βιβλίο είναι πιο τρυφερό σε σχέση με το παρελθόν;

Επει νομίζω. Υπάρχουν κλασικές ιστορίες πολύ σκληρές, όπως «Το κοριτσάκι με τα σπέρτα», «Το μαλφένιο στρατιώδικ», «Χάνσελ και Γκρέτελ», που με τραβάν και με στενοχωρούν όταν ήμουν μικρή και τώρα βλέπω ότι τραβάν και στενοχωρούν τις κόρες μου. Γούρτσικον σε εποικές ιδιαίτερα σκληρές για τον πολύ κόσμο, κι αυτές μάλλον είναι ο λόγος. Σήμερα τα παιδικά βιβλία ετακοιουβεί να φέρουν το παιδί σε επαφή με τις οδίες της ζωής, τη φούκεια, την απολκεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό, αλλά με πιο πλάγιο τρόπο. ΚΤο δέντρο που εδίνετα του Σίλβερσταϊν είναι έξωκο παράδειγμα προετοιμάζει το παιδί για τη σκληρή ηλικια της ζωής με τρόπο πολύ γλυκό και τρυφερό.

- Αν αναζητούσαμε τις ρηγές της εμπνευσής σας, το καλύτερο που θα κάναμε θα ήταν να παρατηρούσαμε το παιδικό σας και αυτό θα ήταν ανεξάντλητα πηγές;

Σίγουρα. Μια λέξη τους, μια φράση, μια αντίδραση, ένα πρόβλημα που αντιμετώπιζον μπορεί να ρέξει αλμυρικό φως στις πτυχές της καθημερινότητας και ν' αναελέξει το ερεθίσμα για μια ολόκληρη ιστορία. Η μικρή μου κόρη, λόγω κόρη, απεχθάνονταν να τη ρέδουμε στο εδικό κήθισμα για παιδικό στο αυτοκίνητο και μας έβαλετα να λεία όλα τα κα-

λοκαίτη ήμερη. Κάποια στιγμή, αφού τις ερήγησα για εύλαση φορά ότι δεν υπάρχει περίπτωση να καθίσει στην αγκαλιά μου ενώ ταξιδεύουμε, γυρίζω και μου λέει: «Στο αυτοκίνητο δε σε αγαπά!». Κι έτσι γεννήθηκε ο τίτλος και η ιστορία του βιβλίου μου που θα κυκλοφορήσει τον Ιανουάριο από τις Εκδόσεις Ψυχογιός με αυτό ακριβώς το θέμα: γράφοντας την ιστορία βοήθησα την κόρη μου ν' αποδέκσει το κήθισμά της στο αυτοκίνητο κι ελήξω να φανει ετίσου κήθισμα και σε άλλους γονείς.

- Η αγορά έχει τη δυναμική που της αναλογεί;

Για να είμαι ειλικρινής, δεν ξέρω. Αυτό που ξέρω είναι ότι είμαστε πολύ πίσω στη φιλαναγνωσία σε σχέση με τα περισσότερα κρήτα της Ευρώπης και η κρίση μάλλον επιδυνώνεται την κατάσταση. Από την άλλη, έχω την αισιοδοξία πως ό,τι αήξει δε θα καθεί. Για να το θέσω πιο προσωπικά, η διαπίστωση που με γυμνά αισιοδοξία για το μέλλον είναι ότι, παρά την κρίση, τα βιβλία μου κινούνται καλά και ανατυπώνονται, το οποίο σημαίνει ότι έχουν αναπηθεί από το παιδικό και εκτιμείηται από τους γονείς.

- Το έργο των παιδικών βιβλίων τυγχάνει της απαιτούμενης προβολής τόσο από τους εκδοτικούς οίκους όσο και από άλλους επικοινωνιακούς φορείς; Ή δεν είναι τόσο κερδοφόρα ώστε να έχει ιδιαίτερη προβολή;

Και πόλι δεν μπορεί ν' απαντήσω με σιγουριά, ίσως ένας παλαιότερος συγγραφέας να είτε μια πιο εμπειροπαιγμένη απάντηση εδώ. Εγώ είμαι κατοπισημένη με την προεβολή του παιδικού βιβλίου από τους δύο εκθέτες με τους οποίους συνεργάζομαι μέχρι τώρα, τις Εκδόσεις Ψυχογιός και τις Εκδόσεις Βιβλιόφωνο. Και το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου κάνει καλή και συστηματική δουλειά για την προώθηση της φιλαναγνωσίας μέσω των σχολείων.

- Τα σχολεία, οι παιδικοί σταθμοί, οι δημοτικές βιβλιοθήκες έχουν παιδικά βιβλία στο βιβλιό που θα έπρεπε;

Από τις επικριμένες που έχω κάνει σε σχολεία και παιδικούς σταθμούς θέλω να μάλλον σιγογευ-

μένη. Ευτυχώς υπάρχουν πολλοί εκπαιδευτικοί αποφασισμένοι ν' αλλάξουν το τοπίο. Για τα δημοτικές βιβλιοθήκες δεν μπορεί να εκφρασω γνώμη, έχω καιρό να επισκεφθώ κάποια. Λόγω επαγγέλματος είμαι θαμνός της Εθνικής Βιβλιοθήκης, όμως, που ευτυχώς διαθέτω σχεδόν τα πάντα.

- Το διαδικτυό έχει αποτελέσει φορέα αυθεντικής πληροφορίας για την ύπαρξη τόσο των βιβλίων όσο και των συγγραφέων;

Σοφίστατα. Κι εδώ να επισημκνω ότι μέντω σικνά εκήλκηκ από τις νέες μαμάδες – πόσο ενημερωμένες είναι για το παιδικό βιβλίο, πόσο μάναυτα και πόσο ενθέρωνται για την καλύτερη των παιδιών τους προς αυτή την κατεύθυνση.

- Η δική σας σχέση με το διαδικτυό αρκείται στα social media ή είναι και μεγαλύτερη γύρω επικοινωνιακός με το αναγνωστικό κοινό;

Είμαι facebookάκι, που λέει και ο Τζιμς Πονούσης, και απολαμβάνω αυτή την άμεση επικοινωνία με γνωστούς και αγνώστους. Λογαριασμό στο twitter δεν έχω, ούτε και προβλέπω να ανοίξω στο προσεχές μέλλον. Έπειτα τελευταία ένα blog για ν' αναρτώ υλικό που με ενδιαφέρει πολύ και νέα για τη δουλειά μου, <http://nikouska.blogspot.gr>. Για τις 24 ώρες της ημέρας, αυτό φρονώ να κεραισώ συν...

- Σε γενικές γραμμές η αγορά οδηγεί το συγγραφέα ή ο συγγραφέας διαμορφώνει τις τάσεις στην αγορά;

Και τα δύο. Ένας καλός συγγραφέας μπορεί να διαμορφώσει μια τάση στην αγορά, όπως έγινε με την ΤΣ Κ. Ράουλιγκ: πόσα και πόσα βιβλία με μάγους και μάγισσες δε γράφτηκαν μετά τον Χάρι Πότερ! Από την άλλη, η αγορά – και είδικα μια μικρή αγορά, σαν την ελληνική – είναι σικνά σήματα και καταυθυντήρες γραμμές σ' ένα συγγραφέα που την παρακαλοεί. ■



Όταν γράφω για παιδιά, έρχομαι πάλι σε επαφή με το παιδί που ήμουν κάποτε. Τα λέμε, τα σπάμε, θυμόμαστε, γελάμε και τελικά τα βρισκόμαστε.

Κυκλοφορούν τα βιβλία της:

Στο γιαγιά με τη γιαγιά [Ψυχογιός]
Κοιμήσου μαζί μου, μαμά [Ψυχογιός]
Το ακκουράκι που δεν ήθελε να φάει [Ψυχογιός]
Πουθενά χωρίς την Κούκλα μου [Ψυχογιός]
Το ακκουράκι που δεν ήθελε να φάει [Ψυχογιός]
Πιπίλα μου γλυκιά [Ψυχογιός] και Η αμορφότερη Άντρηλα του Κουσκου [Ψυχογιός]

Πρόκειται να εκδοθούν τα βιβλία της:

Παραλία για Άλικος [Βιβλιόφωνο]
Ο φάητος νάνος [Μεταίχμια]
Η μάχη της Οδοντόβουρτσας [Ψυχογιός]
Στο αυτοκίνητο δε σε αγαπά [Ψυχογιός] και Μια τρελή, τρελή Αλεφάρτα [Βιβλιόφωνο]